

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esztőtörtökön.

Előfizetési ára:
 Egylet évre 5 frt — kr.
 Fél évre 2 frt 50 kr.
 Negyed évre 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő: **Társ-szerkesztő:**
Dr. Prok Gyula, Sztempák Jenő.

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: **Nyiregyháza, iskola-utca 3-ik szám.**
 Egyes szám ára 10 krajczár.

Közviszonyaink és a szociálizmus.

Tartózkodás nélkül, az elfogulatlan kutató tárgyilagosságával, kifejezést adunk abbeli meggyőződésünknek, hogy Szabolcsvármegye védekezése a terjedő szociálizmus növekedő veszedelmei ellen hűzagos azon oknál fogva, mert a kiinduló pont, amelyből a védekezési rendszer kisugárzott, a baj keletkezésének valódi forrásait egész teljűkben nem öleli fel.

Elismerésre talált az a tapasztalati tény, hogy a szociális mozgalom gyors megnövekedését nem csupán hivatásos népműtők tervszerű igazgatásai eredményezték; de nagy részt kér abból a köznépből társadalmi helyzete, s annak a viszonyoknak egész tartalma, amelyben a nép a közigazgatási testekkel, s magával az állammal van. Ne értessünk félre. Legtávolabbról sem akarunk vonatkozni a szociálizmus tanaira, amelyek az államnélküliséget állítják fel dogmágyanánt. De értjük alatta azt, hogy a köznép elégedetlenségének egyik fő oka a közigazgatásban és igazságszolgáltatásban egyaránt meghonosodó bürokratikus szellem és rendszer, a melynek fő eszköze a papír és kifo-

gástalan, de egyben érthetetlen végzések szerkesztése.

Az a közvetlenség, a mely valamikor régen otthonosan érezte magát, főleg a közigazgatás működésében, a formára és pedáns rendre érdemén felül nagy gondot fordító azon törvényeink által, a melyek a közigazgatás és igazságszolgáltatás hol díszes, hol avult épületeit alkotják, legnagyobb részében kiküszöböltetett. A köznép, ha érdekeinek szolgálatát a közigazgatástól vagy igazságszolgáltatástól igénybe venni kívánja, a legcsekélyebb jelentőségű ügyeinél is, már a kezdetre nézve merő tájékozatlanságban van. Az illetékesség, a törvények szövevényes volta, a különféle igények érvényesítésére megszábotott különféle utak csaknem hozzáférhetlenné teszik a köznépből, úgy a közigazgatás, valamint az igazságszolgáltatás tevékenységének állásait.

Ugy lehetne ezt kifejezni, hogy az ország törvényes rendje és állapota hozzáférhetlen a köznépből, mert sokkal fejlettebb, magasabb és szövevényesebb, mint a milyennek, habár csak főbb vonásaiban való áttekintéséhez is, a köznép intellektuális képessége berendezve van.

A „NYIREGYHÁZA” TARCZÁJA.

Török vendégszeretet.

Rossz szomszédság, török átok. Ez az egyik dolog, a miről a török faj nevezetes; a másik pedig, hogy nem mozdul ki otthonából, nem szeret utazni, meg idegen népeket saját hazájukban megismerni.

Annál szívesebben látja tehát azt, a ki őt felkeresi, meglátogatja. — Az igaz, hogy előbb gyanus neki mindenki, a ki él, gyanus olyannyira, hogy az érkező idegeneket, jöttek legyen azok akár hajón, akár vasuton; szomszéd országból, vagy a földkerekség másik oldaláról, akár a legjámorabb szándékkal is, a finanszereg a vámhivatalba vezeli, s ott a legalaposabb vizsgálatnak veti alá.

Elő kell ilyenkor kerülnie az utitaska legmélyebb rejtekeiből a legártatlanabb papírseleket is, annál inkább elszednek tehát mindent, ami papirosból van, mert hát a török birodalom békéjét csak nem szabad annak a veszedelmeknek kitenni, hogy külföldről jövő agitátorok esetleg veszedelmes iratokat csempészzenek be, s a békében élő népet elmaradottságából felbresszék és civilizált nemzeteknél divatos jelszavakkal boldogítsák.

A censura nagyon éber szemmel kiseri ennél fogva a nyomtatványokat: írott és nyomtatott füzeteket, könyveket, sőt még a levélpapírost is; mert hiszen sohasem lehet tudni, gondolja magában a vámhivatal, mikor akarnak túljárni az eszén, s az üreseknek látszó

levélpapíros nem-e a legveszedelmesebb tanokat rejti magában, melynek csak egy kevés vegytintára vagy megfelelő világitásra van szüksége, hogy a rokonlekek olyasmit olvassanak le róla, a mi a jámbor muzulmán talán kevésbé lojalis gondolatokra sodorható.

Meg kell akadályozni a lehetőségét is annak, hogy az engedelmes alattvaló csak gondolatban is vétsen ura s a hazának törvényei ellen! — ez az óvatos vámhivatal jelszava.

Ehhez képest a kirendelt közegek aggodalmasságig menő lelkiismeretességükben neveltséges baklövést is elkövetnek, amint ezt ékesen bizonyítja egyik utitársunk esete, aki — mint a különlegességek szorgalmas gyűjtője, az athéni hotel francia nyelven írt étlapját is táskájába tette, hogy otthon eldicsekedjék, milyen úri, milyen előkelő élete volt neki Görögország fővárosában. De hát ember tervez, finansz végéz. A görög nyelven írott tudományos szakkönyvekkel és folyóiratokkal együtt az étlap is a censura bírálatá alá került s míg a nyomtatott munkákat a böles cenzorok visszaadhatóknak ítélték tulajdonosának, addig a gyanus étlap sem lehetett volna visszaszerezni, mert — szólt a vámhivatalnak — a törvény így rendeli; a törvényt pedig meg kell tartani, még ha neveltségesnek látszik is a szigorú belátása.

Talán nem lett volna oly visszatetsző ez az eljárás, ha megelőzőleg nem részesül társaságunk abban a figyelemben, hogy az osztrák-magyar nagykövetség titkára által

Bármilyen is a panasza a szegény falusi embernek, aig képes a saját tudása segítségével illetékes helyen és módon helyes orvosság után látni, a miből aztán csak természetes, hogy sem a közigazgatásban, sem az igazságszolgáltatásban nem képes felfedezni az ő egyéni érdekeinek szolgáját. Ide járul aztán betetőzésül a bürokratikus szellem és rendszer. A bürokratából kivesszett az az érzék, hogy az egyesek érdekeit úgy lássa, mint a célt, a melyért működni és szolgálnia kell. Nála a forma a fő, a melynek nemcsak alárendeli a lényet, de sőt még a megfelelő formát is elutasítja, ha nem alkalmas időben kopogtat vele. És feltételezve, hogy a közigazgatás, mint a igazságszolgáltatás tényezői elfogulatlan igazság-érettől és méltányosságtól vannak áthatva akkor, midőn az egyéni érdekeket a saját hatáskörükben érdemileg szolgálják, úgy az eljárás, mint a hivatalos határozatok örökre érthetetlenek maradnak a közönséges nép előtt.

Vegyünk csak egy példát. A cseléd gazdája elleni igényeit kénytelen a fogadórúhoz vinni, a ki nagy ur is, messze is van tőle, s nincs is min-

üdvözöltet és a török hatóság néhány kavaszt rendel ki tiszteletünkre. (Ezek azért a kitüntetésért, hogy kocsinak bakjára ültek a bevonuláskor és ekként a török fővárosba történt bevonulásunk fényét — hivatalból — emelték, éppen nem vetették meg azt a boraváló-baksist, a mivel mi, szerény utasok, az ő megtisztelő figyelmüket viszonztuk.)

Nem kevésbé érdekes a török vendégszeretetnek (hivatalos vendégszeretetnek) az a megnyilatkozása, a melyet fővárosukból való elutazásunk alkalmával volt módunkban tapasztalni.

Ennek a megértéséhez az előzményeket is el kell mondanom. Társaságunknak nyolcz tagja betelt már a látottakkal annyira, hogy nem győzte már az oltani mulatásra szánt idő végét bevárni, s ez okból elhatározta, hogy a visszautazásra megállapított időpont előtt két nappal tér vissza otthonába négy hétig tartó körútról. — Ezt a szándékát tudatta Magyarországból odaszakadt magyar kalauzával is, a szükséges előzetes intézkedések megtétele céljából.

Ez előzetes intézkedések között az utlevélnél a konzulátusnál való láttamozásán kívül a közvetlen kocsi megrendelése, s jó utra való beszerzése nem az utolsó gondnoka képezte. A két előbbi kalauzunkra bízottuk, mint kevésbé fontos dolgokat, utóbbi már csak magunk végeztük.

— Minden rendben van, — mondta kalauzunk.

Helyesléssel fogadtuk megnyugtató szavait. — Hírem az egyik társunknak sehogysem

dig otthon, a kihez tehát nem igen lehet mindenkor menni. Ellenben az adóját a községben fizeti, kisebb követeléseit a községnél érvényesíti. Érthetetlen tehát, hogy miért kelljen épen a gazdája ellen a 2 mértföldre lakó szolgabíró meglátogatnia. A vázlatosan felhordottakból is bizonyosnak vehető, hogy a szegény embernek legtöbb jogos igénye érvényesítetlen marad. Az érvényesítettek pedig anyai alkalmatlanságot, mulasztást és bajt szereznek neki, hogy szinte szívesebben lemond róluk. És éppen ezért bármily paradoxonnak látszik is, de igaz, hogy úgy a közigazgatás mint az igazságszolgáltatás a köznépre nézve először idegen, másodsor érthetetlen és harmadszor ellenség.

Aki a nép hangulatát és meggyőződését ismeri, bizonyára igazat fog adni abban, hogy a szocializmus terjedése okozati összefüggésben áll ama bizalmatlansággal, amelylyel a közigazgatási és igazságszolgáltatási működést tekintik. És szinte természetes az a vágy, amely az idegen, érthetetlen és terhes közigazgatás és igazságszolgáltatás helyett a szocialista igazgatók által ígért intézmények után kancsalit. Az okoskodás igen egyszerű. A köznépek nem kell a mai rend, mert rossz, de kell egy új a rossz helyébe, amely — szerinte — mindenesetre jobb lesz.

Ezek után a szocialista igazgatóknak még Magyarországon is igen könnyű dolguk van, mint általában mindenütt, ahol a nép már tud gondolkodni a saját sorsáról, és él benne

a vágy, a tökélesedése és helyzetének javítása iránt.

A társadalmi változások törvényszerű körforgása a szocializmus, amelyet leküzdeni nehéz, de tekintetbe venni észszerű.

Közügyek.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete ma, december hó 30-án délután 3 óratól kezdve közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Az 1898-ik évre bizottságilag kiigazított legtöbb adót fizető képviselői tagok névjegyzéke. 2. Polgármester jelentése a „Zsándár” városi épületnek a katonai kincstár részére leendő átadása tárgyában. 3. Tanácsi előterjesztés a vasúti követelvényt díjazás tárgyában. 4. Tanácsi előterjesztés a polgármesternek az anyakönyvvezetői teendőtől való felmentése s külön állami anyakönyvi hivatal felállítására iránti lépések megtétele tárgyában. 5. A városi adópenztár megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyv bemutatása. 6. Tanácsi előterjesztés a képviselő határozata szerint 250000 frtnyi szükséglet fedezésére regule kártalanítási kötvények eladása, esetleg törlesztési kölcsön megszerzése tárgyában. 7. Tanácsi előterjesztés a Himes-keret északi végénél fekvő legelő terület kiosztása és eladása tárgyában. 8. Tanácsi előterjesztés Kazar Márton és neje jogföld vételi ügyében. 9. Pénzügyi és gazdasági szakosztályi javaslat a helybeli főgimnáziumi tanárok és a városi tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzet fizetése után kivetelt községi pótdóra vonatkozólag. 10. Tanácsi előterjesztés Hankóczy István adótisztnak, Várady László és Nagy Sándor díjnokoknak díjazása és Matulka Ödön napdíjas fizetésének emelése tárgyában. Esetleg más tárgyak.

— **Ülések a vármegyén.** Szabolcsvármegye közigazgatási bizottságának fejelelmi választmánya az 1898. évi január hó 5-én ülést tart. A közigazgatási bizottság pedig január 13-án tartja meg rendes havi ülését.

mennyi akarnak, mindent megadunk, csak ne akadályozzák meg, hogy kocsiba ülhesünk. Hogy szegényszejre vissza ne kelljen mennünk a szállóba 24 órára, a hol társaink bizonyosan kinevetnek bennünket, ha meglátják, hogy nem sikerült utra kelniük s ott hagynunk az „Aranyzarv” tündérvárosát, melytől rövid három nap alatt annyira meguntunk.

Minden kérdés, minden ígért hiábavaló volt.

Már csak pár perc van hátra, s a vonat elindul — nélkülünk. Ez igazán bosszantó dolog volna.

Dühösen esünk neki vezetőnknek s ötlet okoljuk e kellemetlenségért. Azzal mentegetődzik, hogy ő még ilyet nem tapasztalt. Mire mi azzal gyanúsítjuk, hogy összejártunk a rendőrökkel. E gyanúsításra, mikor következtünk, hogy segítsen valahogy a bajon, azt tanácsolta, hogy ne törődjünk senkivel és semmivel, ha a szép szó nem használ, használjunk erőszakot, ülünk fel a kocsiba erőszakkal.

Ekkor a bejáró ajtó elé újabb rendőr áll.

Jól vagyunk. Már a káromkodó barátunkat is szidták, hogy ő az oka ennek az izetlenkedésnek.

Ebben a perczen lép be hozzánk Csátári Grosz Lajos, miniszteri tanácsos, kivel már a szállóban találkoztunk s a ki szintén vonatra akar ülni. Elpanaszolja neki bajunkat, mire ő a rendőrönök szobájába vezet bennünket, ott előadja ügyünket s *minden rendben* van.

Mikor akadálytalanul a kocsiba szálltunk, ekkor már mi nevtünk a rendőrök és a kalauz szemébe.

M. F.

Szocializmus a vármegyében.

A szocializmus aggasztó térhódítása Szabolcsvármegyében, országszerte nagy felhőtlen kellett, s így nem csoda, ha mindazok a tényezők, akik állásuknál fogva hivatják a szocializmus szűle bajok megállítására, egymásután sorompóba lépnek. Legutóbb *Fircsik Gyula* munkácsi gör. kath. megyés püspök küldött főpásztori üzenetet híveire és szabolcsi papjaihoz. A nagy tudással és meleg szível megírt püspöki 2 levél a következőleg szól:

Krisztusban szeretett Híveim!

Isteni Mesterünk, az Ur Jézus földi Helytartója, az anyaszentegyház látható feje, a római Pápa Ó Szentégsé és apostoli királyunk Ó Felsége által főpásztorotokká nevezeltetvén ki, atyai szívem melegével gondolkodok reátok és öröködöm úgy mennyei, mint földi jóléteket fölött.

Főpásztori kötelességem, atyai szeretetem hív most fel engem arra, hogy benneteket ezen levelemmel felkeresselek, és azon *nagy veszedelemre figyelmeztesselek*, mely felétek közeledik és közületek sokat romlásba akar sodorni.

Elszomorodott szívvel értesültem arról, hogy hamis próféták járnak közöttetek, akik titkos összejövetelre, gyűlésekre hívnak össze benneteket és el akarják veletek hitetni, hogy ha az ő társulatukba beléptek, magatok fogjátok megszabni minden munkátoknak az árát, a földet egyenlően fogják felosztani közöttetek, és nem lesz többé szükségetek sem bírora, sem jegyzőre, de még papra sem.

Az Ur Jézus isteni szemével előre látta, hogy az ötlet követők sok kísértőnek, veszedelemnek lesznek kitéve, azért jó előre figyelmeztetett bennünket: *Óvakodjatok a farizeusok — a hamis próféták közönségétől, mely a képmutatás, és ismét „A sátán, ugymond megkívánt titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát.”* Lukács 12, 1. Lukács 22, 51.

Igen kedves Híveim! a sátán, a gonosz szellem az, mely a titeket félrevezetni akaró hamis próféták szájából szól hozzatok. — Nagyon jól tudjátok azt a szentírásból, hogy a gonosz szellem sokféle alakot vesz magára, hogy az embereket törbe ejtse. Már szent Pál apostol megmondta, hogy *„A sátán a világosság angyalának alakját ölti magára, éppen így az ő szolgái is az igazság szolgáivá alakítják át magukat.”*

Nagy hangon, szép szavakkal, esábitó ígéretekkel kecsgetnek titeket, ígérnek fűfát nektek, ha az ő társulatukba beléptek.

Igen ám! de miért történik mindez? Azért hogy fáradtsággal, nehéz munkával megszerzett filléreitek kicsalják tőletek, hogy azokból ezen ámitók, a kik a munkától fáznak, kényelmes életet élhessenek.

Azzal hitetnek benneteket, hogy jobb helyzetet teremtenek nektek, titeket lesz mindaz, ami most másé, megszerzitek közöttetek a más birtokát és egyenlő lesz midénk.

Hiu reményesség, gyermekemese! Ugyan honnan volna oly nagy hatalmuk ezen ámitók, hogy a más birtokára rátehessek kezüket? Vajjon Istentől-e? Ó tőle semmi esetre sem, mert Isten azt mondja, hogy tiszteljék a más vagyonát; a sinai hegyen mennydörgés és villámlások között mutatva meg legfelsőbb hatalmát, hirdette ki parancsolatját: *„Ne lopj!”* és *„Felebarátod vagyonát el ne kívánd.”*

És vajjon igazságos dolog volna-e az, hogy te, aki két kezű munkájával, arczod verejtékével 20—30 éven át néhány köblös földet szerzettél magadnak és ezzel gyermekeidnek a mindennapi kenyeret biztosítottad, azt most elveszítsd, azt tőled elvegyék és annak adják, a ki helyedbe, lustálkodva élte le napjait, vagy garázda, korhely életmóddal eltékozolta vagyonát?

Igen! ez volna szándékuk a közöttetek járó hamis prófétáknak, ha Isten és az Ó

fért a fejébe a dolog, hogyan lehessen ott „minden rendben”, mikor az ő utlelele még láttamozva sincsen.

— A hazautazáshoz nem szükséges a láttamozás, — igekezett megnyugtatói vezetőnk, a mit aztán el is hittünk neki, hisz neki csak tudni kell azt, neki, a világhírű Cook-cég alkalmazotójának.

Négy heti vizontagság után érzékenyen elbúcsúzza társainktól a pályaházba hajtunk, hol alig ülünk le a váróterembe, már ott terem két egyenruhás alak, s előbb csak néznek reánk, azután utleleveinket kéri elő.

Már két-három utlelevelet átnézve visszadátok tulajdonosaiknak és semmi szabálytalanságot nem vettek észre.

Ekkor egyik társunk, kinek talán a rendőrök ábrázata, vagy a hivatalos komolysága nem tetszett, úgy könnyített a lelki állapotán, hogy egy magyar huszárnak is becsületére való káromkodást eresztett ki a száján.

Nem mintha tán megértették volna a rendőrök a bököt, mi nekik szólt, hanem valószínűleg kiértézték a hanghordozásból s a kiserő arckifejezésből, hogy itt nem eléggé respektálták az idegenek a hivatalos tekintélyt, mire valamit morognak és a visszadott utleleveleket is újra elveszik s maguknál tartják.

Vezetőnk szegyenkezve bár, de bevallja mégis, hogy a rendnek őrei utleveleink látamozásának hiányát kifogásolják és azt mondják, hogy addig el nem utazhatunk, míg ez meg nem történik.

A rendőrök látva bosszuságunkat, kajánul mosolyognak a bajuszk alatt.

Kérjük vezetőnket, beszéljen a szigorú bácsikkal, ígérjen nekik baksist, kérjenek a

szent nevében uralkodó felséges Királyunk megengednek.

De még tovább mennek ezen ámitók! Nemcsak vagyonotoktól, hanem mennyei örökségeitől, lelki üdvösségeitől is megakarnak fosztani titeket. Azt mondják: nem lesz többé szükségetek papra, lelki vezetőre. Szegény elvakultak! Ok akarnak vezetni benneteket, akik elvetettek maguktól mindent, Istent, hitet, lelki üdvösséget.

Az Ur Jézus kétezer évvel ezelőtt megmondta: *A vak nem vezethet vakot, mert mindketten a gödörbe esnek.* Ne bízzatok tehát magatokat ezen elvakult emberekre, mert hisz az embernek csak egy lelke van és ha ezt elveszti, az örök kárhozát vár rá.

Hallgassatok az Anyaszentegyház, szerető, gondos anyátok intő szavára! Lássátok az egyház híven kísér, apol, gondoskodik rólatok a bölcsőtől a sírig, sőt még azután is, midőn már leketek az örök Biro, Isten trónja elé felszállott, akkor is gondol reátok, imádkozik, könyörög, sz. miséldozatot mutat be Istennek, hogy bocsássa meg bűnieteket és vegyen fel a mennyország lakói közé.

Az Ur Jézus azért alapította az Anyaszentegyházat, hogy általa mindenkit az örök üdvösségre vezéreljen. Mi, a ti papjaitok, lelki vezéritek, főpásztorokotok nem emberi, nem földi hatalom által, de Isten, az Ur Jézus által vagyunk kötétek kirendelve, hogy az örök üdvösségre vezető utat megmutassuk nektek és azon vezessük benneteket. — *Nem ti választottokotok engem, — így szólt az Üdvözítő tanítványaihoz és általok hozzánk is, az ő utódaikhoz — hanem én választottalak titeket és rendeltelek, hogy elmenvén, gyümölcsöt teremjete, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.* Ján. 15. 16.

És kedves Híveim, *„az ég és a föld elmúlnak, de az Üdvözítő szavai el nem múlnak.”* Az Ő szent szavainak, parancsainak őrzője az Anyaszentegyház.

Hallgassatok azért az ő intelmeire, tanácsaira és nem fogtok a sötétségben botorkálni. Az anyaszentegyház az Ur Jézus szavaival első parancsint arra tanit titeket, hogy: *„Szerezétek Istent teljes szívetekből, teljes elmétekből és minden erőtekből,“* és utána azonnal: *„Szerezétek felebarátotokat, mint önmagatokat.”*

Ha tehát magatoknak rosszat nem akartok, ne kívánjatok rosszat felebarátotoknak sem.

Ha rosszul esik, fáj nektek, hogy valaki pénzetekőt, barmotokót, vagyonotokót megfoszt titeket, gondoljátok meg, hogy éppen úgy fáj az igazságtalanság másoknak is, ha azt velök teszítek. És az igazságtalanság az égbe kiált és Isten bosszuálló ostarót vonja maga után.

Az igazatlan uton szerzett vagyonon nincs Isten áldása.

Isten rendelte, hogy fáradsággal, két kezünk munkájával szerezzük meg mindennapi kenyérünket. Maga az ő szent Fia, az Ur Jézus saját példájával mutatta meg, hogy a szorgalmas munka Isten rendelése. Ő harmincz éves koráig hű segítője, munkatársa volt nevelő atyjának, szent Józsefnek. Mert a szent család, melyben a világ Megváltója felnövekedett, szegény volt, kezök munkájával kellett megkeresniök napi élélmököt.

E szent család legyen a keresztény családok mintaképe! A mely család Isten szent nevével kezdí és végzi munkáját, azon Isten áldása van, ott békséggel, meglegedés, jólét uralkodik, de a honnan hitelen szívvel, parancsainak könyelmű megszegésével számúzik az Isten, onnan eltávozik az ő áldása is, és nyomába lép az elégedetlenség, zugulódás és a nyomor.

Ne engedjete azért az ámitók rábeszélésének, Krisztusban szeretett Híveim! Földi jóléteket és leketek örök üdvössége kívánja, követeli, hogy hazug, csábító szavaikat el ne higyjéte és utánok ne induljatok.

„Fiam! mondja Isten a szentírásban, ha hitelgetnek téged a bűnösök, ne engedj nekik,

ne járj velök, tartóztasd vissza lábaidat ösvényektől, mert lábaik gonosza futnak és sietnek, hogy vért ontsanak.” Példab. 1. 15. 16.

Igen! ez ámitók nem riadnak vissza a vérontástól sem.

Hogy önző czéljokat elérjék, felizgatnak titeket, hogy szálljatok szembe minden hatalommal, törjete neki a csendörök és katonák szuronyainak. De arra nem gondolnak, hogy az általunk okozott vérontás után hány család marad kenyérkereső nélkül, hány árva fogja sirva emlegetni a szerencsétlenül elhalt apát, hány szegény özvegy fogja könyeit ontani egyetlen fia után, ki egyedüli támasza, reménysége és öröme volt ez életben!

Az ámitó, hamis prófétaik közöttelek járva, talán azt fogják nektek mondani, hogy a papok azért beszélnek ellenök, mert kenyérüket féltik tőlük.

De én erre azt felelem neki: látott az Anyaszentegyház már nagyobb viharokat is, mint amilyeneket ök akarnak támasztani. Tudjátok, hogy a pogány császárok és fejedelmek háromszáz éven át földöték az Anyaszentegyház, tűzzel, vassal, kínzó eszközökkel akarták kiirtani a kereszténységet, patakban folyt a keresztények vére. De Isten velök volt és a pokol szörnyetegei nem tudtak erőt venni az egyházon; annál jobban terjedt az, minél nagyobb volt az üldözés és meghódította az egész világot.

És az Isten, a Jézus Krisztus, velünk van ma is és velünk lesz, mint megígérte, a világ végéig.

Ennek a Jézusnak, Megváltónk, Üdvözítőnknek nevében, atyai szerető szívem melegekkel kérék titeket, kedves Híveim! ne hallgassatok a csábításokra, hanem maradjatok meg azon az uton, melyet nektek az Anyaszentegyház és hazánk törvényei előírnak.

Javotokat akarja mindkettő, mert mindkét hatalom Istentől származik. Lelki javotokat, örök üdvösségeteket munkálja az Anyaszentegyház, földi nyugalmatokat, békéteket, jóléteket védi és mozdítja elő hazánk kormánya.

Legyete tehát hű fiait az egyháznak és szeretett hazánknak, kedves Fiaim, keresztény katolikus férfiak és családapak és ne kockáztassátok családotok, gyermekeitek jólétét a törvény megszegése által.

Es ti családányak, szerető hitves társak imádkoztatok buzgóan a jó Istenhez, hogy világossítsa fel ferjete, fiaitok értelmét, hogy ne engedjenek, ne higgyenek a hazug csábításoknak, kérjete alázatos szívvel jó Anyátokat, pártfogótokat, a boldogságos Szűzet, hogy hártisa el imái ereje által családotokról a közélő veszélyt. Az ima, a buzgóan végzett ima ereje nagy, mint az Üdvözítő mondta, képes a hegyet kimozdítani helyéről, és mint szent Monika példája mutatja, képes megteríteni a bűnökbe merült fiut.

„Vigyázzatok tehát és imádkoztatok, mondom az Üdvözítővel, hogy kísértetbe ne esete!”

Ha nehéz is helyzetetek, Istenben bizva, hozzá imádkozva, kitartó, szorgalmas munkával megkeresíte mindennapi kenyéreteket, amelyet édesse tesz számotokra annak tudata, hogy becületes munkával szerzetéte azt.

„Ne aggódjatok tehát mondván: *„Mit esünk, vagy mit iszunk, vagy mivel ruháskodunk? Mert mindezeket a pogányok keresik. Hisz tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségetek vagyon.”*

Kereséteket azért az Isten országot és az ő igasságát: és ezek mind hozzá adatnak nektek.”

Főpásztori áldásomat adva mindnyájotokra, vagyok

Ungvárott, 1897. december hó 15-én.

Krisztusban szerető atyátok:

Gyula püspök.

Nagyontisztelendő Lelkész urak, Krisztusban kedvelt Fiaim!

Értésemre jutott, hogy Szabolcs- és Szatmárvármegyék több községen egyes haszonleső, s munkakerülő bujtozókat a szocializmus magvait kezdik hintgetni, a melyek némely községen már gyökeret is verete és a félrevezetett nép titkos összejöveteleket, s gyülekeket tartva, nemcsak az ugynevezett munkáskérdés megoldásánál lép fel túlzott követele-ekkel, hanem már földosztásról, sőt arról is beszél, hogy nekik nincs szükségük előjáróságra, de még papra sem.

Ezen a jog- és társadalmi rend fölbontását, az isteni s emberi tekintély rombolását célzó áramlattal szemben, résen kell állanunk.

A népünket, hibeinket fenyegető veszély sűrűt és int mindnyájunkat, hogy az apostolság terére lépjünk.

Azért felhívom Nagyontisztelendőségeket, hogy apostoli buzgalommal lássanak hozzá a ragály csiráinak kiirtásához.

A nemzetek apostolának szavait idézem emlékeztőkébe: Timot. II. 4. 2—5. *„Hirdesd az igét, légy rajta alkalmasan és alkalmatlanul, ints, kérj, dorgálj teljes türelemmel és tudománygal. Mert less idő, mikor a józantelátást nem tűrik, hanem kívánságaik szerint teleretek gyűjtenek maguknak, az igazságtól hallásukat elfordítják és a mesékre térnek. De te vigyázz mindenben, fáradozzál, az evangélista munkáját cselekd.”*

Használjatok fel minden alkalmat egy a templomban a szószeken és a gyóntatószékben, mint magán érintkezésekkor, hogy hibeiket a fenyegető veszélyről tapintatosan, bekielég felvilágosítsák.

A fősúlyt arra helyezétek, hogy e válságos időben is hívek maradjanak Krisztus egyházához, most mutassák meg, hogy ök valóban ragaszkodnak a Jézus Krisztushoz és az ő parancsainak teljesítésétől nem téríti el őket semmi képzelt földi előny keesegető képe.

Győzzék meg öket ama veszélyről és romlásról, mely az álproféták tanainak követésével jár: fessék le előtök, hogy a törvény megtorló ereje, mely az igazságnak védelmére kel, mennyi bajt, csapást hozhat egyesekre és a családokra, a törvénszegőkre kirott büntetések folytán hány család maradhat éveken át kenyérkereső, fentartó nélkül.

Ezen alkalomból hibeinkhez intézett és több példányban ide mellekelt főpásztori levelemet azon megjegyzéssel küldöm meg Nagyontisztelendőségektek hogy annak a híveket úgy az anya-, mint a fiókhitközségekben való közlését bölcs belátásukra bízom.

Egyébiránt püspöki áldásom adása mellett vagyok

Ungvárott, 1897. évi december hó 15-én.

Krisztusban szives atyjok:

Gyula püspök.

A restancziákról.

Ugyebár méltóztatnak ismerni ezt a szót: restanczia?

Restanczia! Rettenetes fogalom. Rettenetesebb az insurrectionál! Pedig az is ugy hangzik, mint egy jól kicifrázott huszárkáromkodás.

Az insurrectionban az emberek felkelnek — már tudniillik akinek felkelti joga van és tényleg fel is kél, — a restancziánál ennek az ellenkezője történik.

A restanczia azt jelenti, hogy akinek része vagyon az előidőzésében, az nem kelt fel idejében. Vagy ha fel kelt is, nem ment fel a hivatalába. Vagy ha felment is, nem fogott tollat a kezébe. Vagy ha fogott is, nem azért tette, hogy az „ügyeket kenje”, hanem hogy kacskaringós akómbakomokat rajzolgasson az előtte fekvő tiszta papírlapra, vagy ami még mulatságosabb, az ítatós papírra, amelyen olyan szeszélyesen fut szét a telta.

Rettenetes egy dolog az a restanciaza. Réme minden hivatalnak, okozója a hivatalfőnökök gyakori főfájásainak és a „felettes hatóságok” dörgedelmes rendeleteinek.

Pedig a restanciaza legkevésbé oka annak, hogy létezik a világom. Mert a restanciaza hátrazott ellentéte a többek között a poetának is. A poetáról meg vagyion irva, hogy non fit, sed nascitur, a restanciaza ellenben non nascitur, sed fit.

A világom minden valamirevaló teremtmény akkor fejlődik és gyarapodik jobban, ha gondozzák, ápolják, foglalokznak vele. A restanciaza olyan, mint a burján. Akkor és ott nő lejjobban, amikor és ahol legkevésbé történnek vele.

A restanciaza egyébiránt tulajdonképen csak állapot. Állapot, amelyet senki és semmi sem idéz elő. Csak épen a körülmények — reá nézve — kedvező összejátszása szükséges hozzá. Magától keletkezik, magától nő, — talán épen azért olyan nehéz a védekezés ellene.

Alábbvaló a phylloxeránál.

A phylloxerát a szénkéneg megöli, a homokban nem tenyész. A restanciaza azonban megél a homokos talajban is épuigy mint a magasabb régiókban és nem öli meg... Azaz hogy ez már nem volna egészen igaz!

Mert meg van a restanciának is a maga szénkénege. Csak azzal is úgy kell bánni, mint a szénkénegezéssel. A maga helyén és idején és nem kell tőle sajnálni a fáradságot meg a költséget.

De hát pusztulni kezdő szőléjét se minden gazda védi meg a phylloxerától. A legtöbb belenyugszik a sors esapásába. Aki pedig tenni akar valamit, nincs mindeniknek módjában, hogy eredménynyel tegye.

Igy támad és el a restanciaza a világom. El és uralkodik. Uralkodik elevenek és holtak felett. Mert hiszen nem csak az elevenek, de a holtak úgy is inteződnek az elszámálhatlan mennyiségű és minőségű hivatalokban. Sőt akadnak olyan ügyek is, amelyek kezdetben az életet vallották urokul, s bevégeztük idején már a többé-kevésbé jó vagy rossz kedvű örökösök kénytelenek történi tanulmányokat folytatni keletkezésük megérthetése czéljából.

Ilyenekre is képes a restanciaza.

De azért ne hogy azt higgye valaki, hogy a restanciákra mindig egyforma kedvező idő jár!

Van a naptári esztendőnek egy bizonyos szaka, amikor irtó hadjáratot indítanak ellene mindenfelé! Ilyenkor csak utj szerzeg a toll, a fegyverek ezen legélesebbike, a restanciaza ellen folytatott harcban. Es ebben az útközben magából a fegyverből, a tollból folyik a fekete vér, a tinta. Es mennél több folyik, annál inkább pusztul a pusztulásra szánt ellenség.

Ez az időszak az esztendő utolsó hete.

Ez a hét, a karácsony és az új év közé eső hét nap a szorgalom hete. A megkeltőztetett, sőt megkoszorozott szorgalomé.

Ezen a héten igyekszik megszabadulni minden hivatal a maga restanciáitól. Megszabadulni tőle, vagy legalább is a lehetőség megapasztani.

Mert félnek az igazi, a hivatalosan konstatalandó restanciától. Attól, amely az új év első napjára átmegy.

Es mert ez a hivatalok legtöbbjében ekként történik, hát ebből igen érdekes verseny és igen érdekes circulus vitiosus keletkezik. A feldolgozott ügydarabok ugyanis természetesen más hivatalokhoz mennek át és ott szaporítják az elintézésre való „számok”-at, az „elintézetlen akták”-at: a restanciáit!

Ilyen fura jószág a restanciaza! Ha az egyik helyen irtják és mennél jobban irtják: a másik helyen annál jobban szaporodik! Ha pedig nem irtják, önmagától szaporodik.

Restanciaza tehát volt, van és lesz mindig a világom. Mindig, vagy legalább is mindaddig, míg az év végén elintézetlenül maradó „számokat” tekintik csak restanciáknak.

— r.

Hirek.

Az első negyed végén.

Ez évnegyedben s ez évben utolsó számunkat böcsájuk ezuttal olvasóink elé.

Ne vegyék hát rossz néven tőlünk, ha ez alkalomból ismét foglalokzunk magunkkal is.

Kiállottuk immár egy évnegyed tűzpróbáját. Bátran nevezhetjük tűzpróbának, nemcsak azért, mert lelkesedésünk tüzeit vittük vállalkozásunkba, hanem azért is, mert volt már részünk a harcok tűzkeresztelőjében is.

Hogy miként állottunk meg helyünkét, annak megítélését szives olvasóinkra bizzuk.

A mi leküismeretünk — dicsekedés nélkül legyen mondva — nyugodt. Támadtunk, ahol támadnunk kellett. Néha talán kissé élesen is. De rosszhiszeműen soha. Ertek támadások bennünket is. Állottunk eléjük. Állhattunk pedig annál könnyebben, mert bennünket elburkolt hátsó gondolatok soha sem vezérleltek. Előttünk mindig csak egy czél lebegett: a közérdek!

Ez fog lebegni ezuttal is!

Frissiséget, üdeséget, élelenséget igyekszünk hasábjainkra önteni.

Ezen igyekszünk ezuttal is!

Az eseményeknek hű és hiteles krónikáisi akartunk lenni.

Azok akarunk maradni a jövőben is!

Szépírodalmi rovatainkat a jobb és műveltebb izlésnek megfelelő színvonalon kívántuk megtartani.

Erre törekzünk ezuttal is!

Kérjük, gyámolitsanak bennünket, akik velünk egyetértenek, támogassanak, akik arra érdemesnek találják és ajándékozzanak meg bizalmukkal továbbra is, akik azt irányunkban előlegezni szivesek voltak!

Lapunkra január 1-ével új előfizetést nyitunk. Az előfizetési ár *egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr.* Az előfizetési díjak a kiadóhivatalba (Iskola-utca 13. sz.) küldendők; helybeli előfizetünk azonban *Jakabovics Fanny* k. a. dohánytözsdejében is (Városház-palota) előfizelhetnek.

Az *Andor József (Cyprían) lapunk számára írt „Két élet”* című hosszab elbeszélésének közlését a jövő évi első számunkban kezdjük meg.

— **Uj év!** A tegnap hova-tovább eltűnik, a holnap következik. — A tegnap öröm és gyászból állott, a holnapban sem változnak az alkotó részek. Az évek az emberi életnek szabják tartalmukat, — jobban mondva, — a napok az emberi szívtől nyerik színüket. Nem az esztendő volt szomorú vagy vig, hanem sorsunk, mely mint az ég, hol felhővel van borítva, hol derűlten és vidáman sugárzik. És a mi bölcsességünk sem egyéb, mint az a megnyugvás, mely az élet változataiban a sors örök törvényeit látja, a tél után a tavaszt, tavasz után a többi évszakokat. — És amint az esztendő is úgy gyönyörűsége ránk nézve, hogy kód és derű, hős és virág, fagy és melegség váltakozik, életünk fűszere sem lehet egyéb, mint nyugodt lélekkel való fogadása a lét örök változatlóságának. Olvasóinknak sem kívánunk banális frázisokban zavartalan boldogságot. — Kívánjuk a reményt, mely bizóvá tesz a

jövőben a jelen keserőségei közt, s a nyugodt tudást, mely megőriz az elbizakodottságtól, ha azt hisszük, hogy örökké fog sütni a nap.

— **Kinevezés.** Ó felsége *Pongrácz Jenő* kir. főügyési helyettes, a debreczeni kir. főügyészség vezetőjét, kir. főügyészsze nevezte ki.

— **A bőkezű érsek.** *Samassa József* egri érsek a karácsonyi ünnepek alkalmából 1000 forintot küldött *Br. Feilitsch Berthold* főispánhoz a vármegye területén a szegények között vallaskülömbőség nélkül leendő kiosztás czéljából. A nemes tett nem szorul a mi dícsértünkre, miért is itt csak azt említjük meg, hogy a főispán a küldött összeget a felszolgabírák és Nyiregyháza város polgármestere utján osztatta szét a szegények között.

— **Egyházmegyei beigtatás.** A két fele vált *hegyaljai* egyházmegye egyik részéből alakult „Tiszavidéki ág. evang. egyházmegye” megválasztott főesperese: *Materny Lajos* debreczeni lelkész, valamint felügyelője: dr. *Mesló László* országgyűlési képviselő hivatalaikba január hó 5-ik napján Debreczenben tartandó egyházmegyei közgyűlésen fognak beigtattatni.

— **A közművelődési és irodalmi egyesület.** amelynek alakítását vármegyeink és Nyiregyháza város nehány léltel ezeltől elhatározta, értesülésünk szerint az alakuló közgyűlést rövid idő múlva, — úgy lehet — január hó 6-ik napján fogja megtartani. A közgyűlésre külön meghívók küldetnek ki úgy Nyiregyháza város, mint Szabolcsvármegye értelmiségéhez.

— **János napja.** *Mikecz János* közszereletben álló alispán e hó 27-én névnapi alkalmából szívélyes óvációkban részesítte a vármegye tisztikara, amelyhez esatlakoztak a város társadalmának előkelőségei is, kiket az alispán felesége szives, magyar háziasszonyi előékenységgel látott vendégül villás reggelire.

— **Halálószál.** Közéletünk egy ügybuzgó harcosa dőlt ki e hó 25-én. Ibrányi Zsigmond tipikus alakja volt a vármegyeink, aki a közdolgotak fiatalos hévvel munkálta agg kora daczára, s aki nevezetes volt arról, hogy egyetlen megyei közgyűlésről sem maradt el nagyon fontos ok nélkül. Elhunya alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki: Övegyi Ibrányi és vajai Ibrányi Zsigmondné szül. Vezlerle Mária, egy saját mint gyermekei: Emma, férj. Kugler Lajosné; Mária, özv. Mandics Endréné és Sarolta; veje: Kugler Lajos; unokái: Mandics Endre, Margit és férje: Veress László és Mandics Ilonka; dedunokái: Veress László és Mária; öcsesei és hugai Ibrányi László és neje, szül. Vay Erzsébet báróné és ezeknek gyermekei: Ibrányi Éva; Ibrányi Piroska férj. Vay Jánosné; Ibrányi Mihály és neje szül. Brüll Olga; Ibrányi Miklós és neje szül. Petrovics Irma; Vay János és a nevezetű rokonság nevében is fájdalommal teit szívvel jelenti a forrón szeretet és felejthetlen férjnek, a legjobb apának, apósnak, nagyapának, dedápnak és rokonnak: *ibrányi és vajai Ibrányi Zsigmondnak* földbirtochos, 1848/49-iki honv. huszár főhadnagy, Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsági tag stb. stb. folyó hó 25-én délután 7/6 órakor az utolsó-kenet szentegének fölvétele után 73 éves korában történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága hült tetemei folyó hó 27-én délutáni 2 órakor fognak a kótaji róm. kath. templom udvarán levő családi sírkolttban örök nyugalomra helyeztetni. Az ersegtelző szentmise-áldozat folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor fog a kótaji róm. kath. plébániái templomban bemutattni. Kótaj, 1897. évi december hó 25-én. Adj Uram örök nyugalomlat neki! És az örök világosság fényeskegjké neki.

— **Uj járás orvos.** A főispán dr. Lichtman Vilmos kisvárdai gyakorló orvost ugyanoda járásorvossá nevezte ki, a lekőszönt dr. Kőzmös György kőházi igazgató-főorvos helyére.

— **Thea-estély.** A nyiregyházi jótékony nőegylet 1898. évi január hó 8-án az ág.

hitv. evang. központi népiskola dísztermében táncmulatsággal egybekötött *thea-estély* rendez. Személyjegy vacsorával együtt 2 forint. Családjegy 5 frt. — Kezdeté este 8 órakor. Vacsera 11 órakor.

— **Választás az izraelita hitközségben.** Mozgalmas napja volt a nyiregyházi izraelita statusquo hitközségnek a múlt vasárnap. Ekkor választotta meg újból 3 évre a hitközségi elnököt, alelnököt, az előjárósági és a képviselői tagokat. A választás reggel 8 órakor vette kezdetét. Két párt küzdött egymással. Az egyik az eddigi elnök *Baruch Arnold*, a másik a dr. *Flegmann Jenő* pártja. A délután 2 óráig beadott szavazatok összeolvasása jóval éjfélutánig tartott. A választás eredménye az lett, hogy elnökké 35 szótöbbséggel *Baruch Arnold* választott meg. Alelnök: *Friedmann Sándor* lett 4 szótöbbséggel Dr. *Rosenberg Emil* ellenében. Előjárósági tagok a következők: *Schwartz Izidor*, *Burger Mihály*, *Dr. Hartstein Sándor*, *Silberstein László*, *Glük Ignác*, *Kun Mátvás*, *Zucker Henrik*. Képviselői tagok a következők: *Levelei Mór*, *Bau Pál*, *Stern Jenő*, *Cukor Márton*, *Spitz Ferenc*, *Schwartz József*, *Dr. Gara Leó*, *Hegedűs Ignác*, *Goldstein János*, *Führer Mihály*, *Deutsch Sámuel*, *Böhm Adolf*, *Friedlieber Sámuel*, *Fried Dániel*, *Glüksmann Adolf*, *Maibaum Mór*, *Hartstein Ignáz*, *Dr. Hoffmann Mór*, *Rottmann Jakab*, *Fléiner Lajos*, *Lefkóvics Mátvás*, *Biederman Sámuel*, *Landaú Jakab*, *Menczel Dávid*, *Sáfar Lázár*, *Windt Mór*, *Guttman Sámuel*, *Stein Mór*, *Lang Lázár*, *Friedmann Jakab*, *Kreisler Simon*, *Róth Ferenc* és *Grosz L. H.*

— **Meghívó.** A nyiregyházi polg. olvasóegylet az 1898-dik évi január hó 6-án, azaz Vízkereszt napján délután 3 órakor, bérhelyiségben (Európa szálloda) évi rendes közgyűlést fogja megtartani, melyre az egylet rendes tagjait ez uton is tisztelettel meghívjuk. — **A közgyűlési tárgyak:** 1. Elnöki évi jelentés. 2. Az 1897-dik évi pénztár állásáról szóló számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Az 1898-dik évi költségvetés megállapítása. 4. Tisztviselői és választmányi tagok választása. 5. Az évi számadások felülvizsgálására 5 tagú bizottság megválasztása. 6. Indítványok tárgyalása. 7. Hírlapok megrendelése és elárverése. A választmány nevében: *Russa Endre*, p. o. e. titkár.

— **Eljegyzés.** *Rosenthal Ferenc* a *Windt*, *Fisch* és társa cégé beltárgya elj gyezte *Molnár Emma* kisasszonyt, *Molnár József*nek, a *Schwarz* és *Zuckerman* kisvárdai terménykereskedő cégé beltárgjának leányát.

— **Dr. Andor Endre**, városunk szülőtte, a múlt héten érdekes felolvasást tartott Budapesten az „Országos Iparegyesület”-ben a „Munkás-követői intézetekről.” A felolvasás czélja volt a munkanélküliek helyzetének könnyítése, és azon módozatok ismertetése, melyeket a külföldön, — különösen Németországban, — már nagy sikerrel juttattak érvényre, s melyeknek megvitatása már — a szociális mozgalmak szempontjából — Magyarországon is igen aktuálissá lett. Mint a fővárosi lapokból értesülünk, a felolvasás illetékes körökben is feltűnést keltett.

— **Elmaradt szilveszteri mulatság.** A nyiregyházi városi daleylet december 31-én, szilveszter estélyére tervezett dalestélyét a Nyiregyházi érkeztet szintársulat előadásaira való tekintettel nem tartja meg.

— **Tisztújítás a „Báró Hirsch” egyletben.** A rövid fennállása daczára nagy elterjedésnek örvendő „*B. Hirsch egylet*” tisztújító közgyűlést e hó 28-án tartotta meg. Elnökké, miután az eddigi elnök *Geduly Henrik* ág. evang. lelkes a személyében összpontosuló osztatlan bizalom spontán nyilvánulása daczára tisztjét tovább megtartani nem kívánta; *Beniczky Miksa* választott meg, míg *Geduly Henriket* a közgyűlés az egylet érdekében kifejtett eredményes tevékenységének elismeréséül díszelnökké választotta meg. Alelnökök: *Halasi János* és *Hudák Károly* ügyvédek lettek, míg ellenőrnökké *Léderer Ignác* és

Santroch Alajos, titkárrá pedig *Kovács P. Pál* választottak meg.

— **A következetes „Nénike.”** A „Nyirvidék” „Egy piczi kis válasz” czim alatt válaszol a multkori „Nénike” czimű czikkünkre s visszafolytolt indultalt azt ajánlja figyelmünkbe, hogy ha mi olyan modorban fogunk komoly kérdésekben mindenáron szellemeskedni, még ráolvassa valaki a „Nyiregyháza”-ra — ad normam néni — hogy gyerkőcz! — Legyen nyugodt a néni, a „Nyiregyháza” erre okot nem ad. Komoly kérdésekben nem fog „mindenáron szellemeskedni.” Nem úgy mint a — „Nyirvidék”, amelynek ugyanabban a számban „A böles bizottság” aláírással ellátott olyan szánalomra méltó, mindenáron szellemeskedni” akoró czikk foglalkozik a sajtószabadsággal. Pedig ez már csak elég komoly kérdés! Mindenesre sokkal komolyabb, mint a nénikék sértett hiúsága! — Ilyen következetes a néni, mint egyáltalán a mások felett fölényt gyakorolni óhajtó nénikék rendszerint lenni szoktak!

— **Cypriánról**, vagyis inkább a Cyprián (Andor József) nem régiben „*Elbeszélések*” czim alatt megjelent kötetéről a következők írja az „*Országos Hírlap*” december 28-iki száma: *Fiatal írónak első könyve és mindjárt gyémánt kiadás!* A papírosa finom, a nyomása gondos, az illusztrációi nem diletánsra valók és a kötése — egyszerűen remek. Nem csupa olyan jel ez, amely vagy arra vall, hogy a szokásosnál jóval külön portekát rejteget, vagy pedig, hogy a könyvet maga a szerző adta ki saját költségén? Az ember mindenesre kissé bizalmatlanul fog az ilyen könyv olvasásába, s alattomban meg van róla győződve, hogy a világon épen csak egy kiadó érdemesíthette ezeket a novellákat ilyen gyönyörű kiadásra, tudniillik a szerző maga. Ha azonban beküldi bizalmatlanságát és belemerül a kis novellák olvasásába, csakhamar jobb véleményre jut. Ez a Cyprián, vagy ahogy magát leleplezi, Andor József, nem hétköznapi legény. — Még egy kisse sokat okosodik, mint aki azt hiszi, hogy neki minden érzelmét újból illik fölfedeznie, a stilusát is tulterheli festő jelzőkkel, mint aki mindent nagyon is jelezni akar: — de ezekből a fiatalos hibákból kihámozva, egy jöszemű és meleg érzésű elbeszélő bontakozik ki és rokonszenvet kelt maga iránt. A kötet tizenhet novellájából egy sem magasodik ki feltűnően, de kivétel való sem akad közte, legföllebb az bántja az olvasót, hogy a sok jelző és sok reflexzió a könyvet egyhangúvá teszi. A szép kötet minden könyvkereskedésben kapható, s ára füzve 2 forint, diszkötésben pedig 2 forint 60 krajczár.

— **Névváltoztatás.** *Fleck Abrahám* kisvárdai lakos, m. kir. postatiszt vezetéknevét beltűgyminiszteri engedéllyel „*Gerő*”-re változtatta át.

— **A villamos közvilágítás.** Nyiregyháza város tudvalevőleg a közvilágítás fejlesztése czéljából az eddigi 366 utcai izzólámpához még 94 izzólámpa felállítását határozta el. A villamosvilágítási vállalat az új lámpák felállításához hozzá is fogott s úgy terveztek, hogy azok már január 1-én üzembe vétetnek. A beállót értes fagy és hideg időjárás azonban a munkálatokat annyira hátráltatja, hogy az új lámpákkal való világítás valószínűleg csak január hó közepén veheti kezdetét.

— **Hymen hír.** *Mandel Armin* kecseszlivási földbirtokos folyó 1897. évi december 15-én eljegyezte *Farkas Fanny* kisasszonyt Bácsról, *Schwarz Ede* nyiregyházi lakos, vállalkozó, nevelt leányát.

— **A Budapesti Napló babái.** Igazán ügyes és kedves gondolatot valósított meg az elmult karácsony alkalmából a Budapesti Napló szerkesztősége. Minden előzetes reklámozás nélkül összevásárolt 5000 darab babát és azokat szétküldte a városok polgármestereire az árvagyermek között leendő szétosztása végett. Nyiregyháza 60 baba érke-

zett, így itt 60 kis árvagyermek részesült az ötletes szerkesztőség alkalmi ajándékában.

— **Megszűnt a sertésvész.** Ides-tova két év óta nem volt Nyiregyháza sertésvásár a sertésvész következetében elrendelt zár miatt. Most végre megszűnt a sertésvész. Igaz, hogy majdnem úgy, mint ama bizonyos egyszeri cigányánál, akinek két malacza közül a második is elhullván, akként sóhajtott fel, hogy „há! Istenek, megsint a deg!” — Nyiregyháza is szinte ezt a végtelen keserű humorral telt mondást lehetne alkalmazni, olyan pusztitást vitt véghez a sertések között a vész. Most végre hivatalosan is megállapították, hogy a vész megszűnt. Szabolcsvármegye alispánja fel is oldotta a zárlatot s így a sertésvásárok is megtarthatók. Ezek azonban csak halvány utánaatit lesznek az egykori élénk sertésvásároknak. — A vármegye alispánja egyidejűleg felhívta a város polgármesterét, hogy miután az eddigi sertésvásárt a szent-mihályi utca végén egészen a lakóházak közé nyulik be, addig is, míg az országos vásárter kérdése végleg megoldatnak, a heti sertésvásárok részére más, a városon kívül eső hely jelöltesse ki, még pedig úgy, hogy az idegen helyről behajtott sertések a helybeliektől teljesen elkülönítesenek. A városi tanács a sertésvásárok helyül az eddigi sertésvásár-ternek a közbághid felé eső részét, az idegen helyről hajtott sertések részére pedig a tanító-kerten tul eső területet jelölte ki.

— **Rejtélyes haláleset.** *Albert Sándor* államasvati gyakornok pár hét előtt helyeztetett át a kisvárdai állomáshoz, s ez idő alatt viselkedése fellünésre egyáltalában nem adott okot. A mult csütörtökön azt panaszolta, hogy a karja fájt, de az nem akadályozta abban, hogy a várospan sétat tegyen, borotválkozzék, sőt még anap — a hol lakott — a Puskás-főle ház egyik lakójának karácsonyfát is díszített. Reggel a takarító *Albert* szobáját nyíva, az ágyat felbontva, a ruhákat a székre téve találta, de a lakó hiányzott. A házbeliek megdöbbenve látták, hogy ruha nélkül ment valahova a szerencsétlen fiatalember, s az éjjel esett hó már a küszöbötől kezdve nyomára vezette őket: a gör. kath. templom mögött levő kúti, a melyben fejfel bukva megtalálták az egy szál ingbe öltözött holttestet. A kúthoz vezető nyomok csak egy embertől eredtek, a szobában tusakodásnak nem volt semmi nyoma, s így büntényről alig lehet szó.

— **A krajczár vége.** A m. kir. pénztűgyminiszter 40918. számú rendelete szerint az ausztriai értékű 1 azaz egy krajczáros és fél krajczáros rez váltópénz a magán forgalomban csak 1898. évi június hó 30-ig fogadandó el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadhatnak el s hogy 1899. évi december hó 31-dike után azok sem név értékükben sem anyagi értékük megtérítése mellett többé sem fizetésképpen el nem fogadhatnak, sem be nem válthatnak.

A bűd-szt-mihályi legujabb stikli.

Vala pedig Bűd-Szent-Mihályon egy pár kétes existenciájú ember, meg egy nagyra-törő félművelt főbíró. — Ez a társaság egymagában véve nem olyan nagy baj. Másutt is előfordul, anélkül, hogy a nagy nyilvánosság volna kénytelen róla tudomást venni. Bűd-Szt-Mihályon azonban már ez is felette nagy baj. Általában Bűd-Szent-Mihály különösen nevezetes arról, hogy ott nagy dolgok is kiesinyekké válnak, — és megfordítva: kis dolgokból is óriási tud alkotni egy pár zavaros multu existenciá, meg egy ambiciózus félművelt bíró.

Ez a tisztelt kis társaság a mult héten megint produkált egy valódi bűd-szt-mihályi pikantériát. — Bűd Szent-Mihály közönségelába jött a szenzáció hallatára, ellenben az ország közönsége undorral fordul el annak

a kis társaságnak a munkájától, amely elég ravaszul, de felette sok rosszakarattal pelengérré állított 12 tisztességes, kifogástalan jellemű uri embert Fokozza a bajt, hogy ennek a kétes társaságnak vak eszközeül engedte magát egy idült becsvágyi túltengésben szenvedő csendőr-örmester, s olyan nagygyá tette a legfrissebb bűd-szt-mihályi szenzációt, hogy szinte hihetetlen.

A dolog története a következő:

Az 1896. év szeptember havának egyik szűreti éjszakáján hasonló műveletekben jártasságot tanúsító tettesek aláásták Bűd-Szent-Mihály községhezát, s munkájuk gyümölcsöként magukkal vitték a több, mint 2000 forintot tartalmazó községi pénztárt. A nyiregyházi kir. törvénytsek szigorú vizsgálátot rendelt el, amely — dacára annak, hogy a legmesszebb menő erélylyel csaknem 3 éven át tartott, végeredményben sikertelen maradt. — A több-kevesebb alapossgálgal gyanúsítottak mindannyija konok tagadással, alibi-bizonyítással stb. kivonta magát a tettesség gyanuja alól, úgy-hogy a nagy lopási büntetést megtorlás nélkül adatott át a feledeének.

Történt azonban, hogy egy pár héttel ezelőtt titkos összejöveteleket tartott a fent említett kétes existenciával Bűd-Szent-Mihály község nagytratóró bírāja. Hogy miről tárgyaltak, s miként állították össze becsület-rabló műveletét részlet it? az természetesen titok marad, elég az hozzá, hogy a véletlenül B.-Szt-Mihályon tartózkodó ujfehértói csendőr-örmester kifogástalan és részletes feljelentést kapott a kis társaságtól az 1886. évi pénztárlopásról és annak tetteseiről. A túlbuzgó és indiscret őrmester kimondhatlan örömmel vette a feljelentést annak reményében bizonyára, hogy szolgálati babérait alkalma lesz egy maradandó koszorúval tetézni.

Az alkalmi kis társaság gondoskodott másrészlől arról is, hogy a község lakossága még a feljelentés megtetele előtt lehető részletességgel értesítést vegyen a kassa ziványokról. Így esett meg, hogy még mielőtt a dicsőségre éhes csendőr-örmester hozzá fogott volna csodálatos nyilvánossággal lefolytatott nyomatolathoz, már mindenki tudta azt is, hogy ki, minő szerepet viselt, mennyit kapott, s minő módon vitetett véghez a kassa lopás.

Hogy a nyomatot a nyilvánvaló elévülés dacára beteges hisügábló megtartatott, abba senkinek beleszólása nem lehet. — Hogy a nyomatot szabályellenes nyilvánossággal történt, hogy a köleles titoktartás és diskretiló lépten-nyomon megsértelet a teljesítő csendőr-örmester által — az bizonyos — de recriminató tárgyává tenni nem lehet.

Hogy azonban tizenkét kifogástalan jellemű s köztisztelőnek örvendő uriember becsületével oly könnyen játszani lehessen, az ellen joggal tiltakozik a társadalmi morál és műveltség.

Mert a feltétlenül eselszövény áldozatainak nevei pontosan kikerültek a nép nyelvére, a követeltó ravasz módon: A községi bíró képviselleti közgyűlést hívott egybe, szóban forgó lopási ügy megbeszélése végett. A meghívottak névsorából kihagyta a képviseliet azon tagjait, akiket a sötét gyanuval illetett a eselszövény. A kisbírónak pedig meghagyta, hogy mindenkinek jelente ki, mikép azok a tettesek akik meghiva nincsenek. Így aztán mindenki könnyen kitalálhatta, kik a terheltek. Ugyanezen képviselleti közgyűlésen bejelentette a bíró, hogy mely tanuk miként vallottak, s ígerte, hogy legközelebb, a feltétlenül biztos eredménynyel kecsegtető vizsgálat nyomán névszerint fogja megnevezni a bűnösöket.

A hivatalos helyről nyert és megbízhatóságot feltételező értesülésnek természetesen szives örömmel adott hitelt a község lakossága, s a mult héten ideges izgatottságának az urak ellen, félreismerhetetlen módon, több ízben adott kifejezést. — Így péld. Dombrádi Gábor egy nagy népesödület előtt azt a

véleményét hirdette ki, hogy „az urakat ki kell húzni s a harangokat félre kell verni!“ Hogy ennek daczára, kenyér-törésre nem került a dolog, igazán csak véletlennek lehet tulajdonítani. Különben az uri rend biztonsága kétséges volt, s ha a t.-lőki főszolgabíró az alispán utastása szerint közbe nem lép, úgy ma Bűd-Szent-Mihály országos botrány színhelye.

Tétezi a bajt, hogy a végtelen könnyelműséggel megindított nyomatot tápot adott szociális jellegű forrongásnak, s a 12 úri ember személyes ügye társadalmi kérdés lett Bűd-Szent-Mihályon.

Az ügynek egyébként még hosszú folytatása lesz, mert az ártatlanul meghurcolt úri emberek, úgy a eselszövény értelmi szerzői, mint a községi bíró ellen is kellő helyen a megtorló eljárás megindítását kérelmeztek.

Színház.

Maroknyi embercsapat törtét a havon. Nők, férfiak vegyest. Körültük zúg, üvölt a vihar és kajánul küldi vad támadásra ellenük fagyos hősizlank légiót.

A kis művész-csapat nem tántorodik le az útról; nem fogadja el az itt-ott kinálkozó menedékeket, hanem tekintetét fölfelé irányítván, megy — hatol előre, az után az előtte libegő látomány után: Thália után, akíhez mind végig hú maradt.

A dalos madarak azon csapatát, mely hallva a ridet tél közeleg lépteinek csikorgó neszt, elmenekül jobb hazába, melyben kényelmesen megel — szeretjük. Örömmel fogadjuk midőn újra visszatér, de mennyivel jobban szeretjük, mennyivel inkább szívünk-höz nőtt, a kis énekesek azon része, mely kitart mellettünk — velünk, hűségesen a zord napokon át is.

Hogy gondoljuk, dédelgetjük a nehéz idők alatt. Kenyér-morzsat hintünk a fehér hóra számunkra, meghatva ragaszkodásuktól, amikor mindent-mindent elborított ez a hideg terít.

Óh szeressük, vegyük pártfogásunkba ezt a bátor színész társaságot, mely nem rebhent szét, nem repült enyhébb égőv alá, a bürök tinta gőzös érájába, vagy tudj' Isten miféle kinálkozó azilumba az érzelmeiket is megfagyasztó tél elől, hanem megmaradt művészeknek, megmaradt Tháliának, megmaradt nekünk.

Dédelgessük őket; hintsük ki a mindent eltakaró hideg fehér hó-terítőre, szeretetünk, vonzódásunk morzsáit számukra.

*

A Deák Péter szintársulata első debüt-jében a — *Gyerekké asszony*-t hozta színre szombaton, karácsony ünnepeinek első napján. Úgyesen játszották Bokor Józsefnek ismert molivumok új variációjával, sok szinpadai tudással megírt népszínművét. A czimszerepben *Tarnai Leona* rutinnal mozgott és az előforduló dalokban előnyösen mutatta be, kellemes mező szopránját. — Badinázsszal elevenül játszó molnár inas volt *Szalóky Dező*. Ennek az igyekvő fiatal embernek már a megjelenése olyan szerencsés, hogy előtte szép jövőt sejtünk. *Németh János* józú falusi plébános volt. Jól játszott *Zoltán Ilona*, — a „molnár mesztej tisz hudoctája“. — *Krémer Sándor* sok közvetlenséggel adta a nagyhatalmu őrmestert; — sok jóakarattal játszott a molnár-örmester szerepében *Szabó József*. Csinos Lelkem Vicza volt *Fehér Laura* és az apróbb szerepekben *Barna Ilona*, *Rács Ida*, *Ujházi Margit*, *Farkas Adél*, *Losonczy Péter*, *Arady Atilla*, *Barabás Gedeon*, *Izsó Zoltán*, *Nagy Mari*, — mindnyájan jók voltak.

Ez a szombat esti megnyitó előadás jótékony czélú lett volna az árvaház javára, de a szép intenció daczára, a jól befűtött színház csak úgy kongott az ürességtől, mert ünnepe első napja lévén, mindenki inkább családi, vagy baráti körben akarta tölteni az estét.

Vasárnap d. u. fél-helyárrakkal — zóna- és gyermek-előadásul — a *Méltóságos eszmádú-t* adták, de a kis gyermekek otthon maradtak, mert bizonyára elrontották a gyomrocskáikat, a karácsonyfákrol leszedett édességekkel. Ók ugyan azért eljöttek volna, sirtak is, de a gondos mamák otthon marasztolták őket. — Na majd a jövő vasárnap annál többen lesznek! Legyenek is, mert nincs az a mesés könyv, amely oly nagy gyönyörűségére szolgálhatna az apró szépnépek, mint egy ilyen józú tarka-barka előadás.

Este a Lioret és Ordeneaux író ezéig nagy sikert elért regényes „*Kék asszony*“ -a került színre — a szombathoz kepest nagy közönség előtt.

A játszóik jó kedvvel mozgottak s az egész előadás oly sima menetű volt, hogy önkénytelenül kikerestük a színlapon a rendező nevét. *Kömley* — a titkár — nevet olvastuk: jó színész, ügyes ember, a rendezés mellett, De la Hoquette báró ó agancosságát játszotta sok humorral.

Tarnai Leona, Cantaleu fogadósi huga, élénken, aranyos jókedvvel és olyan kedvesen játszott, hogy ezzel a vasárnap esti szereplésével megtette az első, legnehezebb lépést a közönség szíve felé.

A konkurrens fogadók birtokosai: *Német János* és *Nagy Mari* — pompásan acsarkodtak egymásra. — A csendőr-kapitány: *Krémer* — jól figurált. *Zoltán Olga* a czimszerepet elfogadhatóan adta, tiszta hangjára pedig lehetne dicséző, méltó jelzőkből egy egész csokort köztönni. — *Szabó József*, mint *Pierre*, erősen megálta helyét, *Zoltán Ilona* játékáért szintén megérdemelt egy elismerő szót.

Hétfő. — Színen: Durand és Durand, parterren, páholyokban 15—20 néző.

A színészek l-hangolton játszottak eleintén, — de később a szereplés hevétől neki-melegedve, elefedték a közönség megdöbenté indolenciáját és játszottak egymás kedvéért.

Az est sikerén *Krémer*, *Szabó József* és *Kömley* osztoztak. *Krémer Sándor* határozatlan tehetséges ember s előkelő profiljával külseje is szinpatikus. — *Szabó József* fiatal színész még, de alakításai már is figyelemre méltók. — *Kömley Gyula* veterán színész, könnyen mozog a deszkákön és játékában sok az ötlet, mer egyéni lenni és tud. — Többé-kevésbé jók voltak: *Árkosiné*, mint *Duise*, *Német János*, mint *Baraber*, *Nagy Mari*, mint *Tourellesné* és *Fehér Laura*, mint a katona hajhászó kurtizán.

Kedd. Libapásztor.

A földszinti páholyok csaknem telve voltak s a zártzések is elfoglalták jó részt. Ez este különösen *Zoltán Ilona* tetszett, ki úgy látszik, hogy tehetségét, hangja fényességét, erre az estére tartogatta. — Szerelmi kettőse *Árkosinéval* (ki a Lajos szerepét adta úgyesen) a második felvonásban nagy hatást ért el. — *Zoltán Ilona* meg fiatal fejlődő színésznő, s bizonyára nem veszi rossz neven, ha figyelmebe ajánljuk, hogy szokják le arról a — codálatos — beszédmódról, ami neki ugyan jól áll, de idővel beszéd-hibává válhatik. A *Kömley p* r egymással kelt versenyre az előadás sikerének biztosítására. *Tarnai Leona* szaporán lépdégett, — a közönség kedvence-jelző felé vezelt uton, férje pedig, mint jól táplált Amade — nevetetett meg mindenkit. — *Szabó* és *Szalóky* a la Don Quicotte és *Sancho Pansa*, komikus hetvenkedéseikkel és józú barzeletáikkal jók voltak. *Krémer Sándor*, a szegény nyomorék *Pierre* szerepében adta újabb jelét sokoldalúságának.

ns.

Milyen lesz „Az új Zrinyiás“?

Sokan tudakozódtak olvasóink közül, hogy mi lesz az „Új Zrinyiás“: elbeszélés vagy politikai rajz? És hogy jut abba Zrinyi? Trefás elbeszélés lesz-e, vagy valami szatira.

A helyett, hogy egyenkint felenék, elmondom egyszerre mindenkinek, hogy az

„Uj Zrinyiász” lesz az én vázlatban hátrahagyott művem. Mert minden író után marad egy olyan munka, melyről az a véleményem, hogy ha egészen kidolgozza, szépet adhatott volna. De ezt az illető író már nem hallja.

En ezzel ellentétben még életemben látni akarom az én vázlatban hátrahagyott munkámat és hallani akarom, amint mondják.

— Kár, hogy nem dolgozta ki jobban. Pedig én úgy fogom kidolgozni, amennyire erőmtől telik, de a téma a különös, a téma ölel fel annyi anyagot, hogy okvetlenül vázlatnak kell maradnia, — vagyis azt a látzatot viseli.

Hogy mikép jut modern politikai rajzba Zrinyi, épen ez az, ami egy kis magyarázatra szorul. En a középkori szokásokat akarom szembeállítani a mai modern felfogással, mert az olvasónak így szembevetés, hogy a világ mennyit változott, bár alapjában a karakterek, bizonyos viszonyok közt mindig ugyanazok voltak. Petur bán ma is megvan, száz alakban, a Dósa Györgyök is itt lappanganak. Leirtam egyszer Olay Lajost, hogy ő az, aki fölkereste Zách Feliciánt a királyi palotájban, aztán megbízta az udvaron:

— Csak erjedj fel, Felix és üss közzéjnk. Ne félj semmit! En nekem azonban egy kis dolgom van itt ez Omodék komornájával, hát átszaladok.

Berecsényi Miklós bizonyosan megvan, de most Justh Gyulának hívják és ő Zrinyi Miklós is, de meglehet, udvari koncepista és nem Szigetvár kapitánya. A karakterek maradnak, de más viszonyok közé keveredve, másképp festenek. Mi lenne például ma II. Rákóczy Ferenc? Föltéve, hogy megvolna retentő földbirtoka, mely az ország egy harmad részét képezte. Ma nem csinálhatna forradalmat, de másként mutatná a virtust. Egyszerűen nem lehetne parlamentarizmus miatta, mert ő maga küldene, több mint száz képviselőt a gazdaságjából és a fiskálisából, aztán amikor kedve támadna, oda üzenhetne Bánffyknak:

— En ezt, vagy azt a törvényjavaslatot nem szenvedhetem. Tessék levenni a napirendről!

Ily groteszk ideák és összehasonlítások vittek rá hogy szigetvári Zrinyi Miklóst ma szerepeltessem. Nem bírtam ellentálni az ingernek. Nem kegyetlenségből teszem Zrinyi iránt (félre ne értse az olvasó), ez csak a forma. Választhatam volna egy más történelmi alakot is, de Zrinyi volt a legjobb, az ország egyik első leventéje, akinek viselt dolgait mindenki ismeri Magyarországon, még a kis gyerekek is.

Azért tehát mindenekelőtt fel kellett őt támasztanom. És ez a legkönnyebb. Már a szentírás is megígéri, hogy itéletnapkor mindenki feltámad, nekem mindössze a dátumot kellett megváltoztatni.

Az ur hivatta Gábor arkangyalt (aki ezzel a feltámasztási funkcióval már régóta megvan bízva) és rendeli neki:

— Gábor, lemegy trombitáddal és háromszor egymásután belefújsz ott lent. Ma lesz az itéletnap.

Gábor vidáman csapkodtatta meg a szárnyait.

— Megyek uram.

— Jól figyelj. Az első trombitászóra feltámadnak azok, akik a hazáért meghaltak. Ők az én kedvenceim.

— Igen, uram.

— A második trombitászóra feltámadnak az öngyilkosok, mert ezekben jó szív volt, Gábor. Sok érzékeny, nemes szív volt közöttük.

— Értem, uram.

— Most aztán vigyázz, Gábor. Ha még a föld nem népesül be nagyon, akkor harmadszor is belefújsz a harsondába, mely fölhisztja a sírokat. De ha a föld már tele volna, hadd el a harmadik trombitászót.

Gábor arkangyal leszállott a parancsra és hozzáfogott a munkájához. Trombitáját szép piros szájjához emelte és fújantott egyet.

Egy láthatatlan kéz megfogta és egy hang mennydörgé:

— Állj meg, hiba történt! Néhány ezer évvel eltévesztettük a számításat. Hagyj abba mindent, a világ még tovább marad.

Gábor leejt a trombitát ijedten, de már késő volt, a kürtbe lehelt első félhangra feltámadtak Zrinyi Miklós és társai és mintha az egész természetes lenne, vigan megindultak Dombóvár felé Budának.

Igy támadt fel Zrinyi a gondviselés egy tévedéséből és így keveredik el a bajnoki erényeivel és szokásaival a mi társadalmunkba.

Ez a történet a praeludiuma. Nagyon furcsa lesz az, de csak a formájában. A magja lehetne vezérezik is. Szóval a jelenlegi politikai és társadalmi viszonyokat, a képviselőházat, a modern intézményeket akarja rajzolni, hanem a Zrinyi Miklós egyéniségén keresztül.

Zrinyi köztünk átélte viszontagságai és kalandjai lesz tehát „Az új Zrinyiász” tartalma, melynek közlését az Országos Hírlap az új évvel kezdi meg. Szóval kész a mese, ki vannak komponálva a részletek és már csak olvasók kellene hozzá.

Mikszáth Kálmán.

CSARNOK.

Kirándulás a szomszédba.

Írta: Csongor József.

(Folytatás.)

Az utasok —, a kapitány, a matrózok magyarul beszéltek, német szó mindössze annyi hangzott, amennyire az ember füle rendes körülmények közt Magyarországon is hozzá van szokva. Az utas egyszere két állam területén van: a hajó területe magyar állam, a folyó és a folyón túli part már külföld.

Délután öt óra felé a fejünk felett lévő sok híd, a parton elvonuló és egymást nagy számmal keresztező sinpár sejtette velünk, hogy közeledünk a monarchia legnagyobb városához. — Csakhamar láthatóvá lett az egész eszárvaros. A sok torony valóságos erdőt képezett, a Szent-István torony magasságban valamennyit legyözve, büszkén nyúlt fölfelé. A partot két oldalról sűrű, fekete füstök okádó gyármények keztek szegélyezni az iménti zöld cserjék helyett.

Nemsokára Bécs egyik külvárosán hajózástunk keresztül. — Igazi külváros; a házak piszkosak, a koromtól csaknem feketék, még az utcán járó-kelők is füstösök. A part szélén pedig mindkét oldalon husz-harminc lépésnyire egy-egy horgászó alak. A horgot praktikusán valami köhöz erősítik, hogy ne kelljen fogni a nyelét, ők maguk pedig a horgászók legszemtelenebb flegmájával pipáznak és várják, mikor mozog meg a horog.

A horgászók valóságos sorfala közt ért a hajó a Lipót-városba, ahol a házak már nem olyan kormosak, de a part széle még itt is zöld gyepvel van benőve, sőt még a horgászó alakok sem hiányoznak.

Kiszállva, az első szó, amit hallottam, magyar volt, s hozzá bécsi szájból, a hajóállomás hordárjai rohantak nagy zajjal a hajóra.

— Hordár gefällig? Jól tudják a gazemberek, hogy a hajó jobbára magyar utasokat hoz.

Bécsben általában az ötemeles házak dominálnak, s ez nagy mértékben emeli világvárosias külsejét, hozzájárul ehhez, hogy mindenik utcája, még a legkisebb is, oly zajos, hogy első pillanatra valósággal szokatlan.

A bécsi ember, ha az utcán üzleti dolgait után jár, fut, szinte feltartóztatlanul

rohan, ha kérdezik tőle valamit, meg sem áll, szalad tovább, — de ha sétál, vagy lóvonaton ül, a világ legközlényebb embere. Csak egyetlen kérdést kell hozzá intézni s beszédének árja már is megindul. A lóvonaton menet közben egy kereskedővel beszéltem: elbeszélte egész élettörténetét, családi viszonyait, aztán átcsapot Bécs kereskedelmi viszonyainak esetelelésére, s mikor épen leszálltam, a politikára akart áttérni. Pedig mindössze azt kérdeztem tőle, föl lehet-e menni a Szent-István-torony tetéjébe?

A Szent-István térre másnap reggel mentem el. A tér maga a torony nagyszághoz képest parányi, nem engedi a néző előtt kitűnni az óriási gót építmény hatalmas méreteit. — A belsejében akár egy másik templomot lehetne építeni. A fölőltár maga kolosszális mű, ide helyezték el Mária Terézia belső részeit. Számítalan, véget alig érő, herpadt falépcsőzet vezet a torony tetéjébe. Lenézve, a látóhatárt óriási mértékben meg növekedve látja az ember, Alsó-Ausztriának tetemes részét lehet innen látni. Lenézve a tömteletlen mennyiségű házra és látva az utcán hemzsegő piziny alakokat, önkénytelenül hangyabolyra gondol az ember, a zaj pedig alig hatol föl ide.

Teljes tizenöt percen keresztül magaslottam ki 90 méternyire az osztrák metropolás mintel milliónyi lakója fölött. Majd lépcsőfokonként haladva lefelé, ismét köznapi színvonalra süllyedtem.

Megszemléltém tehát Bécs város papáját kívülről, belülről, alulról, sőt még felülről is. Innen egy másik szent helyre, a művészetek templomába, a képzőművészeti múzeumba mentem.

Szemben van vele a természettudományi múzeum. Szimmetrikusan épített óriási kupolájú palota, a renaissance-styl valóságos diadala. Köztük van Bécsnek legimpozánsabb, s egyszersmind legelőkelőbb tónus szobra, a Mária Terézia szobor. — A nagy királynő pozíciója képmásának még mindig az impressiója alatt álltam, mialatt e nagyméretű alkotást bámultam. Ugy a fő, mint a mellék-alakok hatalmasan fejezik ki a szobrász intencióját. Épp oly büszkék lehetnek rá az osztrákok, mint mi a Fadrusz művere.

(Folytatása következik.)

Közönség köréből. *)

Tekintetes Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy hitsorsosaim testi épiségének fentartása czéljából — becses lapja útján — tekintetes Sztarek Ferenc rendőrfőkapitány úrhoz egész tisztelettel az alábbi nyílt kérdést intézhessem.

1-ször. Van-e tudomása a tekintetes rendőrfőkapitány úrnak arról, hogy a nyiregyházi kisdied falusias kinézésű róm. kath. templom főleg ünnepnapokon és az év utolsó napján a hívők sokaságával annyira megtelik, hogy — mitől Isten óvjon — a legkisebb szerencsétlenség esetén a templomban levők menekülni képesek nem lennének, ezek pusztulnának el, úgy, miként nem régiben Párisban a játékony bazárban?

2-ször. Van-e tudomása a tekintetes rendőrfőkapitány úrnak arról, hogy nemesek a templom hajója van ily alkalnakkor zsu-folva, de maga a szentély is, hova pedig csupán a papoknak lehetne belépni, sőt még a sekrestye is?

3-ször. Van-e tudomása a tekintetes rendőrfőkapitány úrnak arról, hogy a szentély székekkel és löczákkal tele rakatik, mi által szerencsétlenség esetén az összes hívők csak a templom ajtaján menekülhetnének, mert a székek és löczak a sekrestye fölőli utat elzárják?

*) Az e rovat alatt közöttekért nem felelős a szerkesztőség.

4-szer. Van-e tudomása arról, hogy a templom levő ajtó kívülről befelé nyílik, mely szerencsétlenség esetén ha bezárodnék, a menekülést lehetetlenné tenné?

5-ször. Ha minderről tudomása van, mit hiszek is, hogy van, szándékozik-e saját hatáskörében addig is, míg egyházi előljáróink végtére is belátják, hogy a vallásosságot egyáltalán nem mozdítja elő az, hogy a híveknek helyük nines ájtatosságuknak teljesítésére, — Nyiregyháza városához illő is méltó imaház építéséről gondoskodniok, úgy, mint az aránylag sokkal kisebb és vagyon-talanabb görög kath. egyház tette — intézkedni arról, hogy a templomba csak annyian mehessenek be, amennyien abba kevelmenesen elférnek, és szándékozik-e intézkedni arról, hogy a székek és lóczák ne zárják el a sekrestye felőli utat?

Engedje reményleni a tekintetes főkapitány úr, hogy jelen kérdéseim nem fognak a pusztában kiáltáshoz hasonlóan visszhang nélkül elmulni, és már a közelgő ó év utolsó napján tapasztalni fogjuk erélyes intézkedését, mit ha megtesz, a hívők ezreit menti el nekem, hogy Isten kísértés — és nem buzgó ájtatoskodás — az mi a mi templomunkban történik.

Fogadja szerkesztő úr nagyrabecsülésem kifejezését és ha megengedi,*) templomunk dolgáról legközelebb még egyet-mást felfogok elmondeni.

Nyiregyházán, 1897. december 28.

Egy róm. kath. hívő.

*) Nagyon szívesen!

Szerk.

Piaczi árak.

— Deczember 19. —

Buza	11.20	11.60.
Rozs	7.60	7.75.
Árpa	6.—	6.10.
Zab	6.—	6.10.
Tengeri	4.80	4.90.

Szerkesztői üzenetek.

— Olvasóinknak és munkatársainknak boldog új évet kívánunk!

— A bílcis bizottság. Nem alacsonyíthatjuk le sem a tárgyalt kérdést, sem magunkat annyira, hogy azt a czikket komoly figyelemre és válaszméltasuk.

Toridor. Köszönjük. Levél megy.

Árverési hirdetmény.

Folyó hó 30-dikán a zálogházban a ki nem váltott arany-, ezüst- és egyéb ingóságok árverés útján elfognak adatni.

Nyiregyháza, 1897. deczember 29.

Kerekes Pál,
zálog-kölcsön intézet tulajdonos.

Eladó nád.
Tizenhatezer kéve jó minőségű nád kapható Groák Lajosnál Bujon. (5-8)

A leghathatóbb háziszér az emésztés szabályozására és kelő vérkeringés előidézésére, az elromlott és h. has vérzések elhárítására (az egészség fenntartásának alapfeltételei), valamint a gyomorban gyors és biztos elharítására, p. d. érvagyvanság, savanyú felhűlés, refluxus, hányingor, test- és gyomor fájdalom, gyomorpörés, a gyomor meg-rh. lése ét-lekkel, ényalka-sodák, vértolulás, beltét-gaszek, H. a. n. h. o. idok és női betegségeknél 40 év óta sikeresen használják:

Dr. Rosa életbalsama

Minden gyuladás, sebek és kelések gyógyításra biztos eredményekkel használják. Termégyülem-sel, női mell megkeményedésével, mely a gyermekek elválasztása alkalmával szokott előállni, dagadtó női, vérkelesek, gennyedések, iöröm köes, korom mérge a kéz vagy a lábujjakon, kemény dök, dagadás, mirigydagadás és zrdagadtóval 50 évi sikeresen használják:

Prágai házi kenőcs

(B. Fagner gyógyszertárából Prága, 303. III.)

A nevzetű használati az emésztés minden munkakodását, egészséges és tisztó vertórdányoz és egy biztos, elterjedt használatú sz. r. sz. r.

1 üveg 50 kr., dupla üveg 1 frt, postán küldve 20 kral több.

A gy. yulás fájdalom nélkül a keneői hűtő hatása alatt.
1 doboz 25 kr., postán küldve 6 kral több.

Óvás! Mindenki csak a valódi készítményeket kérje B. Fagner gyógyszertárából és figyelembe vevő, hogy a csomagolás minden része Dr. Rosa balsama az oldalt levő gömbölyű vedjeggyel van ellátva, ellenben a prágai házi kenőcs csomagolása, az oldalt levő háromszögű vedjeggyel van ellátva. Mindenki, aki nekem egy hamisítványt feljelent, jutalomban részesül. — Ezekre menő elismerő nyilatkozatok állanak rendelkezésre. (566 20-1)

Raktár: Török J., Egger A., Thalmayer és Seitz és Kochmeister utóda Budapest, továbbá Koranyi Imre gyógyszerész Nyiregyháza.
A készítő főraktára: B. FRAGNER gyógyszertára „a fekete sas” hoz Prágában. Spornér utca végén 203. sz.
Postai megbízások haladéktalanul eszközöltetnek.

ORSZÁGOS HIRLAP
az fizessen elő az

czimú újságra, mely Budapestben jelenik meg, naponként 16-32 oldal terjedelemben és melynek főszerkesztője

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Eltérítési ára:
Egy hóra 1 frt 20 kr. Megyédőre 3 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: Budapest, József-körút 65. száma.

ki	komoly és előkelő hangu lapot akar járattni,
ki	az okos nemzeti politika hívének vallja magát,
ki	szereti az újságban is a szép stílust és jó ízlést,
ki	a szépirodalomnak java termékeit akarja olvasni,
ki	a humor és szellem termékeiben akar néha gyönyörködni,
ki	mindenről jól és minőig korán akar értesítve lenni,
ki	nem bírja a frázisoknak, de az őrit és komoly politikai czikkeket,
ki	minden ízében modern újságot akar járattni,
ki	óhajtja a szabadelvűség jókoraos fejlődését és a magyarság erősödését,
ki	nem bírja a személyi kultuszokat és megyei a személyes támadásokat,

Nyomott Nyiregyházán Jöba Elek könyvnyomdájában.